

Méltó nyughelyet az áldozatoknak

Vajdaság több településén tegnap, halottak napján megemlékeztek az 1944-es megtorlások ártatlan áldozatairól

BAJMOKON AZ AKÁCFÁNÁL

Az 1944-es áldozatok tiszteletére tegnap megrendezett megemlékezésen szoborcsoportot lepleztek le Bajmokon az akácánál. Mint arra **Mojzes Antal** helyi történész rámutatott, az idén számos jelentős beruházással bővült az az emlékhely, ahová sokáig még ki sem lehetett látogatni, illetve ahol 193 ártatlan embert gyilkoltak meg 1944-ben a partizánok. Az akácához vezető utat a szabadkai önkormányzat támogatásával kandeláberek világítják meg, illetve mostantól **Gál József**, a Bucka-Gányó Művésztelep tulajdonosának *Kesergő anyja* című szoborcsoportja is a tragédia, valamint a mártírhalált halt áldozatok emléket őrző.

A megemlékezésen **Mojzes Antal** alkalmi beszédében röviden összefoglalta a '44-es események előzményeit, beszámolt a tragédia napjáról, majd kiemelte, hogy hosszú éveket kellett elteltetni, mire kimondták a felsőbb szervek, hogy Bajmokon az akácánál büntetlenül történt.

Maglai Jenő, a szabadkai városi képviselő-testület elnöke alkalmi beszédében arra mutatott rá, hogy az azóta eltelt évek ellenére is megmaradt a közösség összetartó ereje, aminek egyik eredményeként az emlékhely elnyerte mai kinézetét. Kiemelte: erre az összetartásra van szükség a nemzet jövőjének formálásakor is.

A beszédek után a városi előjárók, a politikai pártok és a szervezetek képviselői, illetve az elhunyt hozzátartozói is elhelyezték a kegyelet virágait az emlékhelyen felállított márványtábláknál.

Az áldozatok hozzátartozói a muzslyai megemlékezésen

A VERGÓDÓ MADÁRNÁL SZABADKÁN

Tegnap délután Szabadkán a Zenita úti temetőben a Vergődő madár emlékműnél is megemlékeztek az 1944-es ártatlanul kivégzett áldozatokról. Az egybegyűlteket **Némedi Imre** köszöntötte, majd **dr. Bogner István** alkalmi beszéde hangzott el. Az ökumenikus istentisztelet után **Maglai Jenő**, a városi képviselő-testület elnöke mondott beszédet.

– A szomorú és embertelen események óta egy emberöltő múlt el, de a fájdalom és az igazságtalanság tudata még ott parázslék a szívekben. Bár az akkori cselekményeket bosszúvágyból követték el, és példát akartak statuálni, lassan pontot kell tennünk a szörnyűségekre. Reményt keltő, hogy **Boris Tadić** államelnök és **Sólyom László**, Magyarország köztársasági elnöke közös történelmi szoborcsoportot tervez létrehozni, hogy megállítsák, mi történt valójában hatvanöt évvel ezelőtt. Fontos ezt meg-

A Kesergő anyja című szoborcsoport Bajmokon az akácánál

tenni, hogy mindenki szembenézzen a múltjával, de ugyanilyen fontos minden évben megemlékezni az ártatlan áldozatokról – mondta **Maglai**.

A megemlékezést koszorúzás zárta, ahol a mintegy húsz politikai, társadalmi és kulturális egyesület által elhelyezett koszorúk mellett a hozzátartozók és a megjelentek helyezték el virágaikat és gyűjtöttak gyertyát az áldozatok emlékére.

MEGEMLÉKEZÉS MOHOLON

A moholaiak tegnap, halottak napján a Nagytemetőben megemlékeztek a '44-es vérengzés áldozatairól. A résztvevők előbb ünnepi misén imádkoztak a kápolnáknál, majd megkoszorúzták az áldozatok tiszteletére emelt emléktáblát és feszületet. Miután **Baráth Gábor** plébános megszentelte az emlékművet, **Józsa László**, a Magyar Nemzeti Tanács elnöke mondott alkalmi beszé-

világban az 1944 októberében lezajlott vérengzésekben áldozatul esett **Budai József**, **Kanász Antal**, **Sörös Imre**, **Simon Dezső**, **Márton István** és **Kovács József**. Feltételezett sírhelyük a régi écskai téglagyár gödreiben lehet. Hozzá tartozóik nyilatkozataiból ítélve a történet mögött egy **Nikola** nevű optáns (telepes, akinek joga volt két állampolgárság között választani, a muzslyai optások valójában magyarországi szerbek voltak) gátör személyes bosszúja áll, aki egy (úgyismiten) optáns tanító és egy névtelen partizán közreműködésével az écskai község házára vitt és ott halálra vert, vagyis kivégezt több ártatlan embert. Az egyik áldozat, **Budai József** csász ugyanis többször is figyelmeztette a gátört, amiért más földjén legetlette jószágát.

– Többségük becsületes anyasi parasztember volt, akiknek módjukban állt, hogy – miután letartóztatták és Écskára szállították őket – megszökjének, de ők lelkiismeretükre hallgattak, hisz büntelenek voltak, ezért úgy gondolták, hogy nincs miért menekülniük. A katonai közigazgatási hatalom pedig, amely akkor élet és halál ura volt, előzetes vizsgálat, védelem és fellebbezési jog nélkül fizikai megemmisülésre ítélte a muzslyaiakat, akiket a szó szoros értelmében agyonvertek, földi maradványaikat pedig az écskai dögtemetőbe szállították. Megbocsátani lehet, de a bűn bűn marad, és akinek a kezébe vér tapad, az se Istentől, se embertől ne várjon irgalmat – mondta **Hallai Zoltán** történész a megemlékezésen.

MAGYARKANIZSÁN A NAGYTEMETŐBEN

A Cifraszür vegyes kórus éneke, valamint **Bús János** versmondása tette még meghatóbbá tegnap délután a magyarkanizsai nagytemetőben azt a megemlékezést, amelynek során az 1944-es megtorlások ártatlan áldozatainak adózták kegyeletet.

Forró Lajos történész történelmi megemlékezésében arra mutatott rá, hogy a 65 évvel ezelőtt ártatlanul kivégeztek még ma sem kapták meg méltó, örök nyughelyüket, méltánytalanul nem szolgáltattak nekik igazságot a történelem.

A '44-es áldozatok emlékművével **dr. Zapletán Géza** esperes, **Savelin Zoltán** plébános és **Rafael testvér** mondott alkalmi imát, majd a résztvevők elhelyezték a megemlékezés koszorúit. A Magyar Nemzeti Tanács nevében **Papp Árpád** koszorúzott, Magyarország Szabadkai Főkonzulátusa nevében **Babik János**, az önkormányzat nevében pedig **Nyilas Mihály** polgármester, **dr. Bimbó Mihály** alpolgármester és **dr. Katkics Zoltán**, a községi képviselő-testület elnöke.

Koszorúval és főhajással adóztak az áldozatok emlékének a VMSZ, a Magyar Koalíció, a magyarkanizsai helyi közösség, a Vajdasági Szociáldemokrata Liga és a községi nyugdíjas-egyesület vezetői, képviselői is. ■ mh, sl, csin, K. I., M.M.

det, amelyben kijelentette: igényünk van arra, hogy nyíltan beszélhessünk a megtorlásról és az áldozatokról, valamint keresztényhez méltóan tudjuk megélni a gyászt. A hallgatást fel kell adni, a bűnösöknek meg kell bocsátani, és az áldozatokat örökre a szívünkbe kell zárni – mondta a MNT elnöke. Az áldozatok emlékművét megkoszorúzták: az adai önkormányzat nevében **Világos Tibor** alpolgármester, az MNT képviselői, **Józsa László** és **Szászúr István**, valamint a VMSZ és a VMDK tisztségviselői.

EMLEKHELY A MUZSLYAI ÁLDOZATOKNAK

A muzslyai temetőben **Varga Zoltán** ft. szalézi szerzetes gyászszertartás keretében megszentelte az 1944-ben ártatlanul meggyilkolt helybélieknek állított emléktáblát, a hozzátartozók pedig 65 év után tegnap először gyűjtöttak gyertyát a szeretetkért, és elhelyezték a kegyelet virágait.

Muzslyán és a hozzá tartozó tanyá-

Helyreigazítás

A csürogi megemlékezésről szóló, hétfőn megjelent frásunkban pontatlanul jelent meg az 1944-es megtorlások áldozatainak emlékére felállított keresztnek olvasható felirat. Az idézett szöveg helyesen így hangzik: „Évről évre új a kereszt. Én, Istenem, mért tűröd ezt?”. **Légyvári Sándornak**, a kereszt elkészítőjének, a hozzátartozóknak és olvasóinknak a szíves elnézését kérjük.